

El sanguinari 'general de Déu' d'Uganda

Les seves tropes maten, violen infants i els obliguen a convertir-se en assassins. Durant dècades, el líder rebel Joseph Kony ha aterrit despietadament les selves de l'Àfrica central i s'ha escapat de tots els seus perseguïdors. Per a resoldre la situació, molta gent confia en els cent assessors militars dels EUA que s'afegiran a la lluita.

Joseph Kony, el líder rebel de l'Exèrcit de Resistència del Senyor, en una imatge presa el novembre del 2006, quan s'amagava a Ri-Kwamba, al Sudan del Sud.

És com un fantasma. Milers de persones l'han vist, desenes de milers de persones s'han mort i centenars de milers de persones han patit per culpa seva i dels seus seguidors. Però encara ningú mai no ha estat capaç d'atrapar-lo.

Aquest home és Joseph Kony, té 49 anys i s'ha proclamat *general de Déu*. És guerriller i genocida. Durant més de dues dècades, ell i el seu Exèrcit de Resistència del Senyor (LRA) han aterroritzat la gent que viu en una àrea aproximada de 100.000 quilòmetres quadrats de selva a Uganda, la República Centra-

fricana, la República Democràtica del Congo i el Sudan del Sud.

Les seves forces han arribat a comprendre uns quants milers d'homes, dones i nens armats –tot i que, segons els informes, ara només en formen part uns quants centenars de persones–, que sota les seves ordres assassinen, roben, saquegen i violen. Uganda ha enviat soldats d'elit a caçar-lo i el 2005 el Tribunal Penal Internacional (TPI) de l'Haia va emetre una ordre d'arrest contra ell per crims contra la humanitat. Encara ningú, però, no ha reeixit a capturar-lo.

A l'octubre, el president Obama va anunciar que forces armades dels EUA s'unirien a la recerca de Kony. El centenar d'assessors militars s'establiran presumiblement a Uganda, des d'on ajudaran a preparar les missions de les tropes d'elit amb l'esperança que, finalment, atraparan l'assassí. Els funcionaris nord-americans a Kampala, però, no faciliten informació detallada sobre la missió.

L'origen del terror. El 1986, Kony i els seus seguidors es van replegar a la selva després de ser expulsat del poder el president d'Uganda Tito Okello, membre de l'ètnia acholi (la mateixa de Kony, al nord del país). El va reemplaçar Yoweri Museveni, l'actual president, i aquell canvi va portar els acholi a témer de perdre la influència i els drets. D'aleshores ençà, Kony s'anomena a si mateix “portaveu de Déu”. Al començament, va aplegar un grup de radicals que dirigien els esforços a reclutar nens i joves. Els seus seguidors el veneren com si fos una mena de messiàs amb poders profètics. La seva ideologia sempre ha estat ordinària, i mai no ha tingut una plataforma política ben definida. El seu únic lema és “Lluitem pels Deu Manaments”.

Amb el pas del temps, l'exèrcit de Kony s'ha anat fent cada vegada més gran i més desprietat. Han segrestat criatures i n'han assassinat els pares. Els membres de l'LRA executen els qui proven de fugir.

Un assassí desprietat. Sembla que Kony ha arribat a reclutar més de 100.000 nens els darrers anys, principalment per la força. Els converteix en soldats que assassinen, violen i sa-

quegen. Fa un temps, Florence Ameny, ex-membre de l'LRA, va descriure què volia dir que et segrestessin les forces de Kony. “Tenia 13 anys quan em van segrestar –explica–. Va ser el 1992. Van violar totes les nenes. A mi, finalment, em van casar amb un soldat de 50 anys.” Les marxes llargues eren habituals, diu, i obligaven els nens a transportar càrregues molt pesants, i per això molts d'ells s'acabaven morint d'esgotament. Les batudes i els enfrontaments eren part de la vida quotidiana, a més de les execucions de companys de lluita. Als nens els ensenyaven sistemàticament a no sentir pietat, compassió ni sentiments semblants. Florence també va ser una soldada. I també va matar gent indefensa, incloses dones i criatures.

Florence diu que mataven tothom que atrapaven provant de fugir. Alguns els van cremar vius, alguns altres els van ofegar, alguns els van esquarterar. Kony mai no ha mostrat cap mena de misericòrdia. Dotze anys més tard, Florence va poder-se escapar amb els seus tres fills i va arribar a un campament de refugiats del nord d'Uganda.

Després d'haver fracassat la captura de Kony, en diverses operacions especials, el govern d'Uganda va provar una altra estratègia durant un cert temps. Els negociadors del govern van provar de fer que es rendís, i encara que el TPI en demandava l'extradició fins i tot van arribar a oferir-li un salconduit. Però les converses es van trencar el 2008 i Kony es va replegar de nou a la selva, des d'on ha continuat la matança.

S'escapa dels perseguïdors. Kony s'ha salvat miraculosament de la captura qui-sap-les vegades. L'octubre passat, oficials d'Uganda van pensar que l'havien localitzat a Djema, a la República Centrafricana. Quan van entrar en acció, però, només van trobar un gibrell d'aigua i una tovallola acabats d'abandonar. Kony s'havia esfumat.

Abans d'això, a final del 2008, les forces d'Uganda gairebé l'havien capturat al parc nacional de Garamba, al racó més remot del nord-est del Congo. Més d'una dotzena d'assessors militars dels EUA havien arribat a Uganda i havien prestat suport a

El nombre de soldats reclutats a l'Exèrcit de Resistència del Senyor ha arribat a ser de milers d'efectius, però bé que sembla que ara només són uns quants centenars.

les forces natives amb ulleres de visió nocturna, combustible i telèfons mòbils per satèl·lit. Els perseguïdors, encapçalats per Kainerugaba Muhoozi, fill del president Museveni Kainerugaba, van assenyalar la localització de Kony mitjançant imatges de satèl·lit i, tot seguit, helicòpters d'Uganda va llançar bombes sobre el campament. Però no sabien que ell ja l'havia abandonat. Soldats ugandesos que van arribar al campament uns quants dies més tard van dir que hi havien alliberat cent nens. A part, només hi havien trobat estris de cuina, tres rifles, una perruca i una guitarra. Kony es va venjar pocs dies més tard; va assaltar diversos pobles propers al parc.

Aquesta mena d'històries alimenten el mite que el general és invulnerable. Fins i tot Florence Ameny creu que té poders màgics. "Va dir a cadascú oberament si moriria, fugiria o ascendiria en la jerarquia de l'LRA. I no es va equivocar."

Però la veritat no és tan extraordinària. Kony és llest i està a l'aguait. Per exemple, per tal d'evitar que el detectin, ha prohibit l'ús de telèfons per satèl·lit al seu voltant.

La cacera s'intensifica. Kony també s'ha beneficiat del fet que Uganda, la República Democràtica del Congo, la República Centrafricana i el Sudan mai no s'hagin unit per a provar de capturar-lo. Ben al contrari, durant molt de temps el govern sudanès de Khartoum li va proporcionar armes i vehicles perquè el molestava que Uganda manifestés simpatia per l'Exèrcit d'Alliberament del Poble Sudanès (SPLA), les forces rebels del sud. Durant anys, les tropes d'Uganda també han estat actives a la República Centrafricana i allò que avui es coneix com a Sudan del Sud. Però mai no

Amb el temps, l'LRA s'ha anat fent més gran i més despietat. Han segrestat criatures i n'han assassinat els pares.

han actuat a la República Democràtica del Congo, que no ha permès que les tropes ugandeses perseguissin Kony al seu territori després d'haver saquejat, suposadament, recursos naturals locals.

Mentrestant, la Unió Africana (UA) també ha anunciat plans per a crear forces armades i coordinar la persecució de Kony. Fins que aquestes forces no estiguin preparades per a actuar –i, tractant-se de les forces de la UA, pot ser d'aquí a molt de temps–, els nord-americans volen tornar a escena. I ara va de bo. Funcionaris dels EUA ja han tingut converses amb els seus homòlegs de la República Centrafricana, la República Democràtica del Congo i el Sudan del Sud. No volen que se'ls posin traves a l'hora de travessar les fronteres que Kony travessa lliurement.

Tot i que acaben d'arribar, els assessors ja han començat a entrenar unitats d'Uganda sobre com preparar els paquets aeris que ajudaran a organitzar millor el sistema de reabastament del front. També han observat les operacions de les tropes ugandeses a la part occidental del Sudan del Sud i al sud de la República Centrafricana. Han proporcionat imatges per satèl·lit, tot i que només s'han pogut fer servir en poques ocasions a causa de la densa cobertura forestal. Finalment, els plans impliquen la població local, que exercirà un paper important a l'hora de localitzar Kony.

Els experts prediuen que la captura de l'autoproclamat general ja és més a prop. El novembre passat, l'International Crisis Group, que s'ha centrat en l'LRA i en el seu líder des de fa un cert temps, va fer un informe en què es demanava si l'LRA s'acostava al seu final definitiu. De la mateixa manera, la generala Margaret Woodward, comandant de les operacions de la força aèria dels EUA a l'Àfrica, va anunciar al diari ugandès *Monitor* a mitjan desembre que les forces militars d'Uganda "assoliran la victòria d'aquí a poc; no passarà gaire temps abans no guanyin la batalla i l'LRA ja no representi cap problema".

Horand Knaup
© *Der Spiegel*

Traducció de Paula Arnas Antolín